

Γλωσσάρι

Η ομάδα MATURE διαθέτει σημαντική εμπειρία στη διαχείριση και υλοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και γνωρίζει ότι τα ζητήματα επικοινωνίας ενδέχεται να προκαλέσουν σύγχυση. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος παρανοήσεων, τα μέλη της ομάδας MATURE έχουν αναπτύξει τη συνήθεια να συντάσσουν ένα γλωσσάριο για μια κοινή προσέγγιση των βασικών όρων και εννοιών.

Το γλωσσάρι του προγράμματος MATURE είναι ήδη σε εφαρμογή. Οι εταίροι θα το ενημερώνουν καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος για δική τους χρήση, αλλά και για όσους επιθυμούν να ενημερώνονται σχετικά με τα προϊόντα του MATURE.

Το γλωσσάρι του MATURE

Ανδραγωγική

Η τέχνη και επιστήμη που σχετίζεται με τη μάθηση ενηλίκων. Η Ανδραγωγική αναγνωρίζει και οικοδομεί πάνω στην ανεξαρτησία των ενηλίκων, τις εμπειρίες τους και την επιθυμία τους να έχουν τον έλεγχο στο τι μαθαίνουν και πώς.

Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας

Αν και το πρόγραμμα MATURE δεν ευνοεί το χρονολογικό ορισμό της ηλικίας, κάνει χρήση της κοινώς αποδεκτής κατάταξης των «μεγαλύτερων εκπαιδευομένων» 55+ .

Δεξιότητες

Συγκεκριμένες ικανότητες και δυνατότητες, οι οποίες στηρίζουν την επιτυχή γήρανση και επιτρέπουν στο άτομο να διατηρήσει την ανεξαρτησία και την ενεργό συμμετοχή στη ζωή. Οι δεξιότητες αυτές μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τομείς δραστηριότητας που διαδραματίζουν ένα συγκεκριμένο ρόλο στην προώθηση και τη διατήρηση της ευημερίας στις μεγαλύτερες ηλικίες.

Δέσμευση

Περιλαμβάνει δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για τον εντοπισμό ενηλίκων μεγαλύτερης ηλικίας που διστάζουν να λάβουν μέρος σε ομάδες ή εκπαιδευτικά προγράμματα. Επίσης αφορά φορείς ή οργανισμούς που βοηθούν να βρεθούν τέτοιοι άνθρωποι, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο γίνονται διασυνδέσεις ανάμεσα σε φορείς παροχής εκπαίδευσης και στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που αποφεύγουν να συμμετέχουν σε ομάδες. Τέλος, περιλαμβάνει και τα μηνύματα που στοχεύουν σε αυτή την ηλικιακή ομάδα.

Διαφοροποίηση

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, η διαφοροποίηση περιλαμβάνει δραστηριότητες που εφαρμόζει ο εκπαιδευτής προκειμένου να διασφαλίσει ότι κατά τη μαθησιακή διαδικασία στην ομάδα, υπάρχει χώρος για τις ατομικές ανάγκες και προσδοκίες των εκπαιδευομένων. Διαφοροποιημένες προσεγγίσεις είναι για παράδειγμα η προσφορά ενός ευρέος φάσματος πηγών για την αναζήτηση γνώσεων, ασκήσεις και δραστηριότητες που δίνουν τη δυνατότητα να μαθαίνουν οι εκπαιδευόμενοι προοδευτικά και με τρόπους που τους ταιριάζουν, η διαχείριση του χρόνου για να εξασφαλίζεται η ισότιμη υποστήριξη όλων των μελών της ομάδας, όπως και τεχνικές διαχείρισης της ομάδας οι οποίες διευρύνουν το πεδίο της μάθησης (όπως είναι η καθοδήγηση και υποστήριξη από ομοτίμους).

Εγγραμματισμός για τη γήρανση

Οι ευρύτεροι τομείς δραστηριοτήτων όπου το άτομο καλείται να «εγγραμματιστεί» προκειμένου να γεράσει καλά. Αυτό σημαίνει την απόκτηση και εφαρμογή δεξιοτήτων μέσα από μια διαδικασία μάθησης. Ο εγγραμματισμός για τις μεγαλύτερες ηλικίες αφορά τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγεία, οι νέες τεχνολογίες, η συναισθηματική νοημοσύνη, η οικονομία, η ενασχόληση με τα κοινά.

Εκπαιδευτές

Πρόκειται για αυτούς που καθοδηγούν τη μάθηση σε ομάδες. Μπορεί να είναι επαγγελματίες εκπαιδευτές ενηλίκων, επαγγελματίες εκπαιδευτικοί από άλλους τομείς, εθελοντές εκπαιδευτές, άτομα με μια συγκεκριμένη δεξιότητα που μπορούν να μοιραστούν, επαγγελματίες και εθελοντές που δεν έχουν ως κύρια απασχόληση την εκπαίδευση (οργανισμοί υγείας, για παράδειγμα) και υπεύθυνοι άλλων άτυπων ομάδων.

Εμπειρική μάθηση

Η αξιοποίηση της εμπειρίας που θα πυροδοτήσει, θα δημιουργήσει και θα παράξει γνώσεις. Η βιωματική μάθηση βασίζεται στην πεποίθηση ότι οι ενήλικοι διαθέτουν ένα μεγάλο κεφάλαιο δεξιοτήτων, γνώσεων και αντιλήψεων μέσω μιας ζωής γεμάτης εμπειριών, καλών και κακών. Αυτή η σοφία επιτρέπει στους ανθρώπους να προσδιορίσουν τι πρέπει ακόμη να μάθουν και πώς αυτές οι νέες γνώσεις μπορούν να εφαρμοστούν. Η βιωματική μάθηση βασίζεται στην ικανότητα των ενηλίκων να κρίνουν τι μπορούν να κάνουν οι ίδιοι ώστε να έχουν καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Εμψυχωτής

Μία οπτική για τον εκπαιδευτή και τη μάθηση που αποτελεί πρόκληση για το διδακτικό μοντέλο. Ο εμψυχωτής περισσότερο προκαλεί τη μάθηση παρά την επιβάλλει. Σύμφωνα με τις αρχές της ανδραγωγικής και της βιωματικής και συμμετοχικής μάθησης, ο εμψυχωτής δρα ως καταλύτης

για την ανταλλαγή εμπειριών. Παρέχοντας στους εκπαιδευομένους ένα ευρύ φάσμα πηγών για την αναζήτηση γνώσεων, ασκήσεων και δραστηριοτήτων, και παράλληλα μέσα από τη σωστή διαχείριση της ομάδας, ο εμπνευστής βοηθάει τους εκπαιδευομένους να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και γνώσεις που πηγάζουν από πραγματικές εμπειρίες της ζωής τους. Ο εμπνευστής βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με τους εκπαιδευομένους. Ο έλεγχος της μάθησης περνάει από τον αρχηγό της ομάδας στην ομάδα.

Ενδιάμεσοι φορείς

Άτομα, οργανισμοί ή φορείς που εργάζονται με και εκ μέρους ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας σε επαγγελματική ή εθελοντική βάση. Μπορεί να είναι υπηρεσίες του δημοσίου τομέα (για παράδειγμα υγείας ή κοινωνικές υπηρεσίες), του ιδιωτικού τομέα (όπως οι οίκοι ευγηρίας), ή στο πλαίσιο του εθελοντικού και κοινοτικού τομέα (φιλανθρωπικές ή θρησκευτικές οργανώσεις). Το αντικείμενο των φορέων αυτών μπορεί να συνδέεται με τη δια βίου μάθηση, μπορεί όμως και όχι.

Ενεργητική μάθηση

Οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν πλήρως ως μέλη μίας ομάδας και αναλαμβάνουν οι ίδιοι την ευθύνη για τη δική τους μάθηση αλλά και των άλλων μελών της ομάδας, μέσα από δραστηριότητες που ενθαρρύνουν το διάλογο, τη συζήτηση και την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών. Στόχος της ενεργητικής μάθησης είναι να αναγνωρίζουν οι συμμετέχοντες την αξία της μάθησης, να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν και να μπορούν να εφαρμόζουν όσα μαθαίνουν στη καθημερινή τους ζωή.

Εξάρτηση

Το σημείο στο οποίο το άτομο δεν μπορεί πλέον να λειτουργήσει αυτόνομα χωρίς τη διαρκή υποστήριξη από άλλους. Η υποστήριξη αυτή μπορεί να προέρχεται από μέλη της οικογένειας, την πολιτεία ή ιδιωτικούς φορείς φροντίδας.

LARAgogy

Ένας όρος που επινοήθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος LARA (www.laraproject.net) που περιγράφει τη σχέση ανάμεσα στη μάθηση και τη γήρανση. Ο όρος LARAgogy βασίζεται στη θεωρία της εκπαίδευσης ενηλίκων (ανδραγωγική, εμπειρική μάθηση, ενεργή μάθηση κ.λ.π.) και εφαρμόζει τις αρχές του για την εκπαίδευση σε επίπεδο δεξιοτήτων, γνώσεων και κατανόησης της διαδικασίας της γήρανσης.

Μάθηση

Το πρόγραμμα MATURE εστιάζει στη μάθηση που λαμβάνει χώρα σε ομάδες. μπορεί να είναι τυπική ή μη-τυπική, να πραγματοποιείται από επαγγελματίες ή εθελοντές, να οργανώνεται από το ίδιο το άτομο ή από εξωτερικούς φορείς, να πραγματοποιείται σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον

(κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων) ή και αλλού (λέσχες, θρησκευτικές ομάδες, βιβλιοθήκες, μουσεία ή στο σπίτι).

Μειονεκτικότητα

Το πρόγραμμα MATURE εστιάζει σε τέσσερα βασικά πεδία, στα οποία ενδέχεται άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να βρεθούν σε μειονεκτική θέση: την υγεία, την εξάρτηση από τρίτους, το πολιτιστικό υπόβαθρο και τις στάσεις. Διερευνούμε τρόπους με τους οποίους έχουν ενεργήσει άλλοι στο παρελθόν προκειμένου να ξεπεραστούν τα εμπόδια, δίνοντας τη δυνατότητα σε μειονεκτούντες ηλικιωμένους να συμμετάσχουν σε μαθησιακές διαδικασίες.

Μετάβαση

Το πέρασμα από το ένα στάδιο ζωής στο επόμενο. Για παράδειγμα, από τον εργασιακό βίο στη συνταξιοδότηση, από τη συζυγική ζωή στην εργένικη, .

Πολιτιστικό υπόβαθρο

Πρόκειται για ένα σύνολο γνώσεων, εμπειριών, πεποιθήσεων και αξιών μιας ομάδας ανθρώπων. Ηλικιωμένοι μετανάστες, μέλη μειονοτικών εθνοτικών κοινοτήτων ή μιας θρησκευτικής ομάδας ενδέχεται να είναι ανάμεσα σε αυτούς που αντιμετωπίζουν πολιτιστικά εμπόδια για τη συμμετοχή στην εκπαίδευση και στις ευρύτερες κοινότητες στις οποίες ζουν.

Σημεία-ορόσημο

Μεμονωμένα περιστατικά στη ζωή που ενδέχεται να πυροδοτήσουν τη μετάβαση από μία φάση ζωής σε μία άλλη. Τα γεγονότα αυτά μπορεί να είναι επιλογή του ατόμου (π.χ. γάμος) ή μπορεί να του επιβληθούν (π.χ. απόλυση).

Στάδια

Τα στάδια στη ζωή ενός ατόμου, όπως για παράδειγμα το σχολείο, η καριέρα, η γονεϊκότητα.

Στάσεις

Οι πεποιθήσεις των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και οι αντιλήψεις των άλλων για το γήρας και για τους ηλικιωμένους. Οι θετικές και αρνητικές αντιλήψεις για τα γηρατειά, τη μάθηση, την εκπαίδευση, σχηματίζουν την εικόνα που έχει το άτομο σχετικά με τον εαυτό του, το ρόλο του, τα δικαιώματά του, τις ευθύνες των άλλων.

Υγεία

Οι σωματικές και πνευματικές συνθήκες που επηρεάζουν την ικανότητα του ατόμου να συμμετέχει σε διαδικασίες μάθησης και σε άλλες δραστηριότητες της καθημερινής ζωής. Μπορεί να είναι μακροχρόνια προβλήματα υγείας να σχετίζονται με το γήρας.

Υποστήριξη

Περιγράφει μία διαδικασία κατά την οποία χρησιμοποιούνται πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με ένα θέμα ή αντικείμενο ώστε να διασφαλιστεί ότι θα παρουσιάζονται με τον πλέον κατάλληλο

Πρόγραμμα
διά βίου
μάθησης

τρόπο στη συγκεκριμένη ομάδα- στόχο. Οι πληροφορίες που παρέχουν τα προϊόντα του προγράμματος MATURE μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όσους επηρεάζουν φορείς χάραξης τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και διεθνών πολιτικών ώστε να τονίσουν την ανάγκη για μάθηση στις μεγαλύτερες ηλικίες.